

A SZEGEDI MOZIK MŰSORPOLITIKÁJÁNAK „MIÉRT”-JEI

Ötven év alatt nemcsak a film járta meg a maga diadalútját és lett a kezdet idegborzolóan »újszerű« látványosságából a határtalan távlatokat és lehetőségeket felcsillanó művészetté, hanem ezzel egyetemben megváltozott annak közönsége is. Igényesebb, kritikusabb, hozzáértőbb lett. A film a legdemokratikusabb, legszélesebb tömegeket megmozgató, s hatását tekintve a legintenzívebb művészet. Mint ilyen, a dolgozó tömegek esztétikai és kulturális nevelésének kiváló eszköze. Nálunk is az lehetne, mint ahogy az a Szovjetunióban és a többi szocialista országban. S hogy ez nincs így, annak magyarázatát nem is annyira a »jó film — rossz film« problémában kell keresnünk.

Hamis jelszó

Sokkal inkább azokban a felelős vezetőkben, akik a mozik műsorait »kiválasztják«, akik felelősek azért, hogy ez az általuk képviselt műsorpolitika ahelyett, hogy irányítana, s tartalommal töltene meg a közönség nevelésének feladatát, ahelyett, hogy hatni, helyes irányban befolyásolni igyekezne a közönséget, »ezt igényli a publikum!« jelszóval, s az egyedül üdvözítő kasszasiker reményében lemond arról a feladatáról. Sok baj van általában a mi »szocialista« műsorpolitikánkkal, de különösen a mozi terén szembetűnőek, s az említett »legdemokratikusabb« jellegénél fogva itt legveszélyesebbek ezek a műsorpolitikai hibák és zökkenők.

Két, új filmet bemutat és egy utánjátszó filmszínház van Szegeden. A probléma szempontjából elsősorban a két bemutatott filmszínház műsorai szolgálnak véleményünket igazoló példákkal. 1960 novemberétől 1961. március 22-ig vizsgáltuk meg a két mozi műsorát. A vizsgálat a következő figyelmet érdemlő tanulságokkal szolgált.

Egy kis statisztika

A műsor-szerkesztők véleménye szerint a szegedi közönség elsősorban a semmitmondó, de látványos, csillogó, de üres és tartalmatlan filmeket kedveli, s nem a kifejezésben igényes, művészi, tartalmában pedig magas filmeket. Hiszen a *Dr. Faustot elvitte az ördög*, a *Babette a háborúba megy*, a *Szilveszteri püncs*, az *Oz*, a *csodák csodája*, a *Hamupipóka* és tartalmi és kifejezésbeli igénytelensége miatt a *Serdülő lányom* című filmeket összesen 49 játékná-

pon vetítették a szegedi filmszínházak. Ezzel szemben ugyancsak 6 olyan, mind tartalmában, mind a kifejezés művészetében igényes és értékes jó film, mint a *Foma Gorgyjejev*, az *El nem küldött levél*, a *Köpeny*, a *Roméó, Júlia és a sötétség*, a *Messzi utca* s az *Armány és szerelem* csak 22 játéknapon szerepelt a két bemutatott filmszínház műsorán.

A közönség lelkisínylése, lenézése benne van ebben a »műsorpolitikában«, s ez felháborító. Felháborító mindezekért, mert igazságtalan és indokolatlan is egyben. Hiszen ez a közönség szavátette, hogy miért csak 3 napig játszott a Vörös Csillag Mozi a *Köpeny*-t, miért csak négy napig vetítették a *Foma Gorgyjejev*-et, s ez a közönség háborodott fel amiatt, hogy olyan rossz, tartalmatlan és művésziellen filmet műsorra tűzünk, mint a korábban játszott *Kihívás* című olasz film.

Mit szeret a közönség?

A műsor-szerkesztők véleménye szerint — s ez az előbbiekből egyenesen következik — a szegedi közönség csak a nyugati filmeket szereti, persze azokat is válogatva. főleg a rosszat: a felszíneset, a tartalmatlan, a művésziellen. Olyant, mint volt a nyugatnémet *Lámpaláz*, vagy az olasz *A bíró*, vagy az angol *Különös kirándulás*.

Ezért vetítették Batalov nagyszerű filmjét, a *Köpeny*-t annakidején 3 napig, amikor 7 napon át játszották a nevelő hatását tekintve eléggé vitatható *Babette* a háborúba megy című francia filmet. Ezért ment csak 7 napig Szegeden a *Ballada a katonáról* című nagyszerű filmköltemény, míg 14 napon át volt műsoron a se nem túl igényes, se nem túlságosan tartalmas, gyerekközönség számára készült amerikai mesefilm, az *Oz*, a csodák csodája.

A szegedi közönség pedig azidőben számonkérte ezektől a műsor-szerkesztőktől a *Ballada a katonáról* című filmet, s számonkérték azóta

már a *Messzi utcát*, az *El nem küldött levél*-t, meg a szintén csak 3 napig vetített *Borús reggel*-t is.

Igénytelenség, vagy gondatlanság

A szovjet filmekkel kapcsolatban van még egy dolog, egy probléma, ami kiderítést, megnyugtató választ vár, s ezt a választ csak az említett »műsorpolitikások« adhatják meg. Miért van az, hogy amikor az egyik bemutatott filmszínházunk műsorára új szovjet filmet tűznek, a másik mozi ugyanabban az időben szinte minden esetben új magyar filmet vetít, ami iránt — hazai filmről lévén szó — még ha rossz is, nagy az érdeklődés? Tessék csak megfigyelni! Február 27-től március 1-ig játszott a Vörös Csillag Mozi az *El nem küldött levél* című szovjet filmet. Ugyanebben az időben február 23-tól március 1-ig a Szabadság Mozi a *Próbait* című új magyar filmet játszotta. Február 9-től 15-ig vetíti a Vörös Csillag Mozi a *Messzi utcát*. A Szabadságban ugyanakkor, február 9-től 15-ig a *Zápor*-t mutatják be. Ha szándékoság van ebben, nem értjük e szándék indítóokait. Ha véletlen, akkor a műsor-szerkesztés »páratlan« igénytelenségének, gondatlanságának kell betudnunk, s a nevelő szándékú műsorpolitika hiányát kell sejtenuk mögötte.

Ésszerűbb műsorpolitikát

Hiszen az volna az ésszerű, ha a műsor-szerkesztők vizsgálnának arra, hogy a két bemutatott filmszínház ilyen párhuzamosságok miatt ne legyen kénytelen rivalizálni egymással. Ha már két bemutatott filmszínháza van Szegednek, az volna a helyes, ha ésszerűbb, körültekintőbb műsorpolitikával valamiféle munkamegosztást alakítanának ki közöttük a fent említett műsor-szerkesztők.

Ahogy a vasárnap délelőtti filmelőadásokat is elsősorban ifjúsági matinévá kel-

lene tenni, s minél több mese-film és ifjúsági filmet vetíteni a felnőtteknek szánt, de szintén egy számunkra érthetetlen megmondásból a vasárnapi matinéra kárhözvontott filmek helyett.

Sorolhatnánk tovább a tanulságokat, hiszen volna még mit fölemlíteni. De úgy hisszük, ennyi példából is nyilvánvaló, mihez vezet az igényesség és a filmmel való nevelés célkitűzésének feladása, mit eredményez az ilyen műsorpolitikai balfogások sorozata.

Papp Lajos

Nemsokára lesz elegendő jó minőségű iskolaecset

A megfelelő, jó minőségű iskolaecset hiánya régóta problémája az iskoláknak, a diákoknak, a szülőknek és a kereskedelmi vállalatoknak. Ilyen cikk mostanában vagy nem volt elegendő mennyiségben a papír- és írószerszerekben, vagy pedig ha volt is, a minősége nem volt megfelelő. Hogy a szülők, tanárok és tanulók gondjain enyhítsenek, a Szegedi Ecsetgyárban az év eleje óta újfajta iskolaecsetek gyártásával kísérleteznek.

A jó minőségű iskolaecsetek régebben igen értékes és igen drága anyagokból, nyest-

és vidraszorból készültek. A Szegedi Ecsetgyárban most jóval olcsóbb anyagból, póliovak szorból gyártják ezeket az ecseteket. Ezek minden szempontból — természetesen minőségileg is — tökéletesen pótolják a drágább szorból készítettéket. A nyersanyagot Kínából kapja a szegedi vállalat és az új gyártmányból már szállított is a kereskedelmek. Egyégyárban az év eleje óta újfajta iskolaecsetek gyártásával kísérleteznek.

A jó minőségű iskolaecsetek régebben igen értékes és igen drága anyagokból, nyest-

Egyszerűség, gazdag érzelem, reális szemlélet

Somogyi Károlyné fényképhiállításáról

Jól ismerik a szegedi ek Somogyi Károlyné: gyermekképeivel tisztelőinek nagy táborát gyűjtötte össze személyes ismerősei körében, a fotoklubban, és mióta a Dél-Magyarországnál dolgozik, még inkább megismerték nevét az emberek. A kiállítás megnyitójára összegyűlt tömeg azt jelképezte, hogy sok híve van Szegeden a fényképezésnek, és sok híve van magának Somogyinéknak is. Ez az érdeklődés bizonyos fokú várakozással párosult, hiszen így együtt szemléve több mint ötven képet, már sokkal könnyebb megállapítani, mint eddig, hogy hol tart Somogyiné és merre visz az útja tovább.

Sok jó fénykép látható a kiállításon, sok közepes, és néhány gyenge is, úgy, ahogy ez már lenni szokott. A fényképek sokaságából ki-ki megkeresheti, ami neki tetszik. Nagy sikert aratnak elsősorban a gyermekfelvételek, melyekkel Somogyiné pályáján elindult. Némelyik kis remekmű a maga nemében, s erre elég emlékeztetőül felhozni a *Vacak pertli*, a *Margitka*, az *Altató*, vagy a *Bizalmatlan beteg* című képeket. Ilyen kitűnő megfigyeléseket csak aszszony tehet, ilyen bensőséges, meleg hangulatokat csupán anya érezhet meg. Ezeknek a képeknek előadás-módja egyszerű és világos, technikája hagyományosan biztos. E kellékek pedig természetesen a biztosságot is sikert.

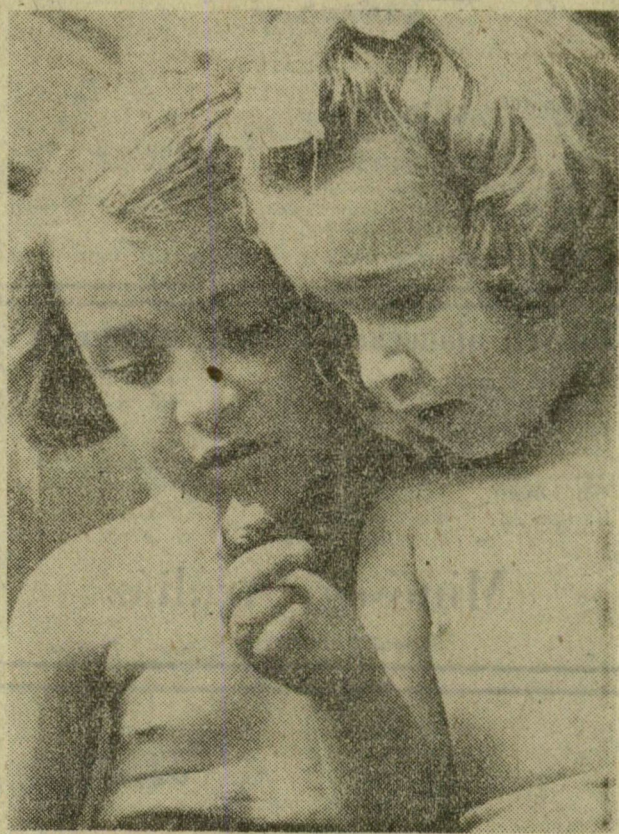
Az egyszerűség különben is jellemző tulajdonsága Somogyinéknak, erénye, s egyúttal gyengéje is. Erénye legtöbb gyermekképnél, és gyengéje például a tájfelvételek között. Az *Alkony a tóparton*, a *Tavaszi igénytelenségében* a huszas-harmincas évek szentimentális, sőt émelygős fotostilusa kísért. Látható azonban, hogy rövidesen átlépi a maga szab-

ta korlátot, mert romantikus-szentimentális korszaka után munkaképei egyre inkább reális szemléletet tükröznek. Közélebbi rokona is az egyszerűségnek a realizmus, ha esetleg nem is közvetlen oly egyértelműen a közönségsiker! A *Szegedi fizekasmester*, vagy az *Óreg faragó* című képei az élet-ről és a mesterségről szinte ódai szárnyalással vallanak. De még egy lépést jelent előre az *Ember a magasban* és a *Könnyedén a magasban*. Ezeket a fényképeket mintha egy másik — új hang — Somogyiné alkotta volna. Csáladjukba tartozik még a *Gép és ember*, a *Kárikula* című felvétel is. Ben-nük a korszerű mondanivaló korszerű technikával pá-

rosul, s ezért a kiállítás fénypontját képezik.

Mérlegelve a látottakat, vitathatatlant tény Somogyiné tehetsége és technikai készsége, melyeket azonban nem fűt még át a szükséges tapasztalat és élményanyag. Ebből az ellentétből ered a bizonytalan szemlélet és a képenként változó felfogásmód. A látottakból azonban következtetni is lehet. A szintézis világosan megmutatja, hogy a bizonytalanból a biztos felé, a hagyományosból a korszerű felé halad. Más szavakkal: van ereje ahhoz, hogy egyszer s mindenkorra szakítva kötöttségeivel, a szocialista realizmus alapján bontakozzék ki tehetsége.

F. K.

Csigabiga gyere ki...

Szegedi miniatűrök

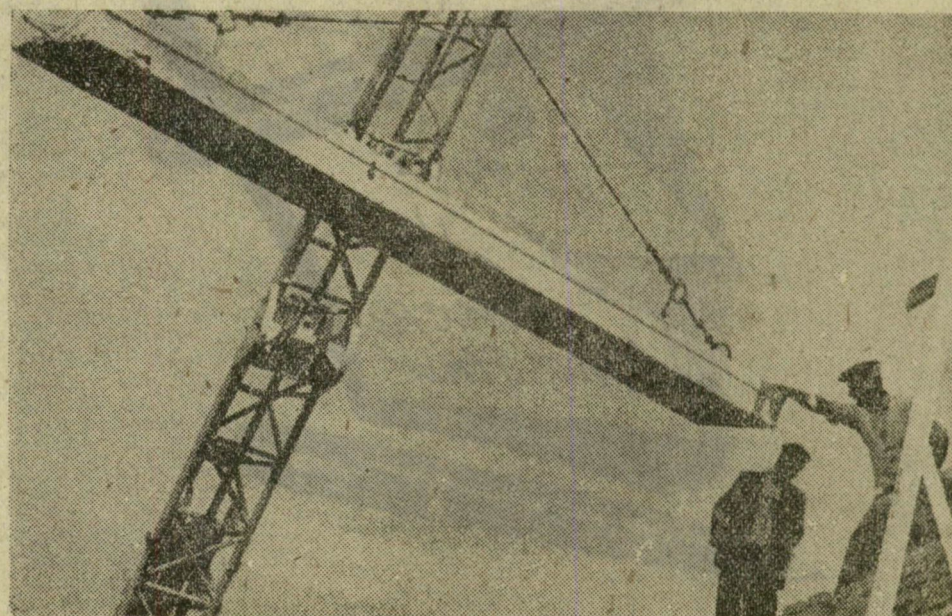
Írja: Tiszai Viktor

Híre-neve volt a mikor a Társaság kötetében, ahol fő-lülmülja említett óri-ások is. Ez az a részlet, amikor Garibaldit rajzolja. Az olasz szabadsághósi, ki harcot vívott a nápolyi királyság s a pápaság világi uralma ellen, de elbukott. A hatalom jutva, szinte centiméterekkel méricskélki kezdte az említett írók és költők nagyságát. Szinte átérzte a »Nagy per« írója ennek a városnak történelmi levegőjét, Kossuthról beszélve, akinek ebben az előadásában érezte meg s hirdette igazi nagyságát: életcélteremtett a nemzet számára, olyan jövőbeli távlatokra irányította a nép figyelmét, amelyről a költők ihlete is hallgatóit s amiről Széchenyi és Deák még csak ál-

Eötvös Károly Szegeden

kon és hegyeken keresztül... — No, hát ahogyan ezt Kossuth Lajos leírja, azt sem Hugo, sem Shakespeare úgy leírni nem tudta volna... Eötvös Károly be-széde magaslátára jutva, szinte centiméterekkel méricskélki kezdte az említett írók és költők nagyságát. Szinte átérzte a »Nagy per« írója ennek a városnak történelmi levegőjét, Kossuthról beszélve, akinek ebben az előadásában érezte meg s hirdette igazi nagyságát: életcélteremtett a nemzet számára, olyan jövőbeli távlatokra irányította a nép figyelmét, amelyről a költők ihlete is hallgatóit s amiről Széchenyi és Deák még csak ál-

modni sem tudtak.

Könnyedén a magasban